

15 levende en 3 heel vroeg gestorven kinderen voorkwamen, de ouders ongetwijfeld als heterozygoten beschouwen. Het is thans wel verantwoord de dysostosis multiplex te rangschikken onder de recessief-erfelijke autosomale kenmerken. In het geval van JACOBI en mij vonden prof. ROCHAT en prof. ZEEMAN ook lipoide cellen in de corneae.

Arnhem, 8 Augustus 1946

P. J. WAARDENBURG

EEN GEVAL VAN ENCEPHALOMENINGITIS VEROORZAAKT DOOR LEPTOSPIRAE BIJ EEN ZUIGELING

Enkele in het artikel van de collegae OOSTERHUIS en KAPSENBERG verwerkte opmerkingen en conclusies (*N. T. v. G.*, 1946, blz. 958) geven mij aanleiding tot de volgende opmerkingen:

- 1e. De ziekte van WEIL verloopt vaker zónder dan met icterus.
 - 2e. De leptospirae worden in het bloed (en den liquor cerebrosppinalis) tot den 11den ziektedag aangetoond, zeker niet uitsluitend in het prae-icterische stadium in de gevallen waarbij icterus voorkomt.
 - 3e. De leptospirae verschijnen in de urine van den 8sten ziektedag af, zonder eenig verband met het al dan niet ontstaan van icterus.
 - 4e. De agglutinatie- en lysisreactie begint omstreeks den 8sten—10den ziektedag, lang na het eventueel ontstaan van den icterus.
 - 5e. Meningitis (serosa) wordt bij practisch elken lijder aan een leptospirosis aangetroffen, nogal eens pas in de tweede ziekte-week.
- Clinisch openbaart deze meningitis zich vaak niet.
Het aantal cellen bedraagt gewoonlijk 100/3—3000/3 per mm³ liquor.
De leptospirae zijn na duplocentrifugatie (volgens SCHÜFFNER) soms in het donkere veld te zien, vaak aan te toonen door kweek- of caviaproef.
- 6e. Leptospirae zijn zonder donker veld in den hangenden druppel, noch in een methyleenblauw-praeparaat herkenbaar.
 - 7e. Maagslijmvliesbloedingen worden wel eens als onderdeel van een haemorrhagische diathese bij sterk icterische leptospiroselijders gezien.
 - 8e. Op den 12den ziektedag kan men niet van een prae-icterisch stadium spreken, de icterus is immers niet meer te verwachten.

Wat het belangwekkende patiëntje betreft, dat beschreven werd, moge ik het volgende opmerken:

De waargenomen draden in het lumbale vocht bij deze purulente (merkwaardigerwijze mononucleaire) meningitis zijn zeker geen leptospirae (noch de *L. ictero-haemorrhagiae*, noch een der ten minste 20 andere pathogene soorten, die men thans kent). De illustraties, die veel meer doen denken aan *Borrelia's* (*recurrentes*, *Vincenti*, en zoo voort) ondersteunen deze meening.

Aetiologische diagnostiek van meningitides zonder bacteriologische kweeken (eventueel proeven op dieren) is in het algemeen niet mogelijk.

De diagnose ziekte van WEIL, zelfs leptospirose, bij dit kindje met etterige meningitis is mijns inziens op grond van het bovenstaande onaanvaardbaar.

Amsterdam, 16 Augustus 1946

J. E. MINKENHOF

EEN GEVAL VAN ENCEPHALOMENINGITIS VEROORZAAKT DOOR LEPTOSPIRAE BIJ EEN ZUIGELING

In het *N. T. v. G.* no. 32, blz. 958 (1946) wordt door dr. G. J. OOSTERHUIS en C. KAPSENBERG een geval van encephalomeningitis beschreven, dat volgens de schrijvers veroorzaakt zou zijn door leptospirae. Ik moet echter opmerken, dat de beschrijving van het microorganisme deze aetiologie uitsluit, want leptospirae zijn met een eenvoudige methyleenblauwkleuring niet zichtbaar te maken en zijn met gewone belichting in het levende praeparaat niet te zien. De teekening, in het bijzonder fig. 2, doet in het geheel niet aan leptospirae denken. Uit de beschrijving is niet op te maken, welk microorganisme hier wel in het spel is geweest.

Amsterdam, 15 Augustus 1946

A. CHARLOTTE RUYS